

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	07.08.2019
Received / Makale Geliş	20.05.2019	Published / Yayınlanma	08.08.2019

MÜGE İPLİKÇİ'NİN “YALANCI ŞAHİT” ROMANI ÜZERİNE BİR İNCELEME MÜGE İPLİKÇİ'S A REVIEW ON THE NOVEL "FALSE WITNESS"

Yüksek Lisans Öğrencisi Ferdane SİĞİRCİ

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara / TÜRKİYE, ORCID: 0000-0003-0855-7885

ÖZET

Çağdaş Türk edebiyatının önde gelen isimlerinden olan Müge İplikçi, yazın hayatına öyküleri ile başlamasına rağmen roman, çocuk kitapları, inceleme kitaplar ve anı alanında da eserler veren üretken bir yazardır. Kül ve Yel (2003), Cemre(2006), Kafdağı(2008), Yalancı Şahit(2010), Civan(2012), Saklambaç(2013), Babamın Ardından(2015), Sil Baştan(2019) adlı sekiz romanı bulunan yazarın, romanları çeşitli dillere çevrilmiştir.

Yayımlanan romanları arasında yer alan Yalancı Şahit, ÇGYD(Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği) tarafından Yılın En İyi Gençlik Romanı Jüri Özel Ödülü'ne değer görülür. Roman, kuşaklar boyu ailesi kot fabrikasında çalışan çocukların dramını konu edinir. Hayal ve gerçeğin bir arada işlendiği romanda cezaevinin kasvetli havası sanat ile dağıtılır.

Bu makalede Yalancı Şahit romanı eser merkezli bir tahlil yöntemi ile incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmamız eserin içeriği ile ilgili olarak roman tanıtımı, özet, zihniyet, yapı, tema, dil ve anlatım başlıkları altında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müge İplikçi, Yalancı Şahit, Roman Tahlili.

ABSTRACT

A leading figure in contemporary Turkish literature is write life stories with Müge İplikci, despite the start of the novel, children's books, review books and a prolific writer who also works in the field of memory. Ash and Young (2003), Cemre (2006), Kafdağı (2008), False Witness(2010), Civan (2012), Hide and Seek (2013), My Father Then (2015), Back to the Drawing Board (2019) located at eight novel has been translated into various languages, of the author's novels.

Located between the novels published False Witness, ÇGYD (Association of children and youth Publications) by the year's best Youth novel, the special jury prize value. Novel generations family jeans factory, working children drama on the subject. By the way, the truth and the gloomy mood of the novel in prison that was processed for distribution with art.

This article works based assay method with novel False Witness is tried to be examined. Our study as to the content of novel presentation of work, summary, mindset, structure, theme, language and expression are explored under the headings.

Key Words: Müge İplikçi, False Witness, Novel Analysis

1. GİRİŞ

Müge İplikçi 18 Ocak 1996'da İstanbul'da doğdu. Doktor anne, babanın tek çocuğu olan İplikçi, lise öğrenimini Kadıköy Anadolu Lisesi'nde tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı üniversitedeki yüksek lisans öğrenimini, Kadın Sorunları ve Araştırmaları Bölümünde Prof. Dr. Nermin Abadan Unat'ın danışmanlığında yazdığı “Popüler Kültür ve Kadın: Müzik Kliplerinde Semiotik Yorum” başlıklı tezini 1996'da tamamladı.

İstanbul Üniversitesi Kadın sorunları ve Araştırmaları Bölümünden ve The Ohio State University'den iki ayrı yüksek lisans derecesi aldı. ABD Ohio Eyalet Üniversitesi'nde Türkçe okutmanlığı ve Türkiye'deki çeşitli okullarda öğretmenlik yaptı.

TRT 2'de 2009'da yayımlanan ve 2010 yılında yayından kaldırılan “Açık Kitap” programının sunuculuğunu yaptı. Açık Radyo'da “Sabun Köpüğü” adlı programı hazırladı ve sundu. *Varlık*, *Milliyet Sanat*, *Eşik Cini*, *Adam Öykü*, *Picus*, *Hayalet Gemi*, *Birgün Gazetesi*, *Radikal Kitap* eki gibi süreli yayınlarda çeşitli yazıları yayınladı.

İplikçi, 1996 Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü Yarışması'nda kısa öykü dalında birinci oldu. 1997'de Haldun Taner Öykü Ödülü üçüncülüğünü kazandı. 2010'da yazdığı ilk gençlik romanı olan “*Yalancı Şahit*” ÇGYD (Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği) tarafından Yılın En İyi Gençlik Romanı Jüri Özel Ödülü'ne değer görüldü. Yazar Ocak 2016'dan Aralık 2016'ya kadar medyascope.tv'de Nazan Haydari ile birlikte “Zeytin Dalı” programını sundu. 12 Ocak 2018'de İplikçi, aynı programı yeniden sunmaya başladı. (Öztürk, 2018:6)

Eserlerinde toplumsal olayları şiirsel bir dille kaleme alan Müge İplikçi, kadın kahramanların ağırlıkta olduğu bir yazı dili kullanır. Eleştirel üslubun şiirsel üslup ile harmanlandığı romanlarında toplumun kanayan yaralarına kalemi ile merhem olmaya çalışır. Kot fabrikasında geleceklerini kaybeden çocukların anlatıldığı *Yalancı Şahit* romanı da böyle bir merhem olma çabasının ürünüdür diyebiliriz. Yazar, gerçek hayatın acımasızlığına rağmen çocuk dünyasının saflığını hayallerle örebilmeyi başarmıştır. Romanın ana kahramanı Çetin Yavuz Boyacı, on üç yaşında bir çocuktur. Önce amcasını daha sonra babasını kot fabrikasına kurban verir. Yoksulluk ve sefalet içerisindeki hayatları bu fabrikada çalışmaya onları mecbur kılmaktadır. Gelecekte beklenmeyen diğer tüm kahramanlar gibi Yavuz'da kaderine boyun eğer.

Yazar, diğer romanlarının aksine *Yalancı Şahit*'te kadın kahramanları ön planda kullanmaz. Çocuk kahramanlar romanın merkezinde yer alır. Ancak romanda hâkim olan hava roman kahramanları ile bir tezatlık içerisindedir. Küçük yaşlarına rağmen hayatın acı gerçeği ile karşılaşan sekiz çocuk, bir yandan çocukluğun verdiği hayallere sığınırken diğer yandan hapishane duvarlarının bazalt taşları arasında yaşamın acı gerçeklerini duyumsar.

Kot fabrikasını taşlamadıkları halde fabrikayı taşlamakla suçlanan sekiz masum çocuk ekseninde masumiyet, suç, adalet, eşitlik, özgürlük gibi kavramlar yazar tarafından sorgulanır. Seslerini kimseye duyuramayan çocuklar, hapishanede kendilerine sanat ile örülü bir dünya kurar. Yavuz, hapishanenin bazalt taşı duvarlarına resimler yapmakta diğer çocuklarda bu resimleri canlandırmaktadır.

Müge İplikçi, bu eserinde modern dünyanın kurulu düzenini Yavuz Çetin Boyacı ve arkadaşları ekseninde eleştirmiştir diyebiliriz. Ekonomik durumu iyi olan insanların daha rahat bir hayat yaşamaları için bazı insanlar yaşamlarını vermektedir. Toplumdaki bu adaletsizlik kot fabrikası ve işçileri arasındaki çatışma ile ortaya konulur. Yazar, çevremizdeki olaylara karşı daha duyarlı bir bilinç geliştirmemiz mesajını romanın arka fonunda işler. Romanda sanat, tüm acı gerçeklerin sığınma alanı olarak gösterilir.

2. YALANCI ŞAHİT ROMANIN TAHLİLİ

2.1. Romanın Tanıtımı

Müge İplikçi'nin dördüncü romanı “*Yalancı Şahit*”, 2010 yılında Günışığı Kitaplığı tarafından yayımlanır. Yayımlandığı yıl Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği tarafından “Yılın En İyi Gençlik Romanı Jüri Özel Ödülü”ne ve “Memet Fuat Yayıncılık Ödülü”ne layık görülür. Toplam yedi baskısı (2010-2018) olan romanın tüm baskıları Günışığı Kitaplığı tarafından yapılır.

Roman 132 sayfadır ve 22 bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerin her biri müstakil birimler değildir. Romanın ilk sayfası “Bölümler” başlığı adı altında “İçindekiler” kısmı olarak düzenlenmiştir. Bu kısımda romandaki tüm bölümlerin isimlendirilmesine ve sayfa numaralarına yer verilir. İlk bölüm başlığı “BAŞLANGIÇ” hariç, diğer bölüm başlıkları, ikinci bölüm başlığı olan “E” harfine, birer harf eklenerek isimlendirilir. Son bölüme geldiğinde ise tüm bu eklenen harflerle karşımıza “ENAZSİZİNKADARMASUMUZ” cümlesi çıkar. Roman “taş atan bütün çocuklara” yazısında sonra “BAŞLANGIÇ” bölümü ile başlar.

2.2. Özet

Romanın başkahramanı Çetin Yavuz Boyacı, henüz on üç - on dört yaşlarında bir çocuktur. Dokuz kardeşin dördüncüsü olarak yoksul bir ailede dünyaya gelir. “Yavuz” ismini, on yedi yaşında kot fabrikasında çalışırken ölen amcasından alır. Babası en sevdiği kardeşinin adını oğluna vermek istemiştir. Yavuz, ismi gibi resim yapma yeteneğini de amcası Yavuz'dan almıştır. Yavuz'un resim yapma kabiliyeti Selime öğretmen tarafından fark edilir. Selime öğretmen Yavuz'a bu yeteneğinden

dolayı “Yalancı Şahit” ismini verir. Çünkü Selime öğretmene göre, ressamalar yalancı şahitlerdir; onlar gerçek dünyayı değil, görmek istedikleri dünyayı resmederler.

Namık, Çetin Yavuz’un babasıdır. Tıpkı o da kardeşi Yavuz gibi kot fabrikasında çalışmaktadır. Fabrikanın kimyasal ortamı orada çalışan herkese zarar verir. Bundan Namık’ ta payına düşeni alır. Yavuz altıncı sınıfın yaz tatilindeyken babası hastalanır ve hastaneye kaldırılır. Yavuz’un abisi Hakan askerde olduğu için Yavuz eve para getirmek zorunda kalır. Her yaz tatilinde çalıştığı, karpuzcu Hasan Amca’nın yanında çalışmaya başlar. Bir gün Hasan Amca ile karpuz satarlarken kot fabrikasını protesto edenlerin arasında kalırlar. Göstericiler arasında babasını kot fabrikası yüzünden kaybeden komşularının oğlu Yusuf da vardır. Yusuf, Yavuz’u “Senin amcan bu fabrika yüzünden öldü. Baban da hastanede” diyerek protestoya çağır. Ancak Yavuz, bu sözleri önemsemez ve karpuz satmaya devam eder. Aradan çok kısa bir süre geçmesine rağmen Yusuf tekrar onu çağırmaya gelir. Yavuz, bu esnada göstericiler arasında ablası Songül’ü fark eder. Songül, polis tanklarının püskürttüğü suların içerisinde kalmıştır. Ve yerde hareketsiz yatmaktadır. Yavuz, kısa bir süre düşündükten sonra ablasını kurtarmak için suların içine dalar. Songül’e ulaşmaya çalışırken Songül’ün elindeki Yavuz amcasının fotoğrafını fark eder. Fotoğrafı ablasının elinden aldığı esnada polisler tarafından yakalanır. Daha sonra Yusuf ile birlikte karakola götürülür. Geceye kadar karakolda bekletilip gece mahkemeye çıkarılırlar. Polise ve özel mülke taş atmak suçundan yargılanırlar. Yavuz mahkemede suçu olmadığını, ablasını kurtarmak için orada olduğunu hâkime söylemek isterken sözcükler boğazında düğümlenir ve konuşamaz. Hâkim, kararını verir. Yusuf ve Yavuz Yarenler Cezaevine gönderilir. Bu cezaevi, Yavuz’un amcası ve babasının çalıştığı eski kot fabrikası binasıdır. Yarenler Cezaevi’nin müdürü Süha Yılmazkol gece gelen çocukları karşılar ve onlara nasihat verir. Ardından gardiyanlar eşliğinde Yavuz ve Yusuf’u koğuşlarına gönderir. Yavuz ve Yusuf’un bulunduğu koğuşta kendileri hariç beş çocuk daha vardır: Kavruk Sinan, Çalışkan Zeki, Yalapaş Kadri, Savruk Ekrem, Kikirik İsmail. Bu çocukların en büyüğü ortalama on bir, on iki yaşlarındadır. Yusuf hariç diğer çocuklar, suçsuz yere hapse girmiştir. Hepsisi, kot fabrikasını taşlamakla suçlanır. Yavuz ve Yusuf’un da koğuşa gelmesiyle birlikte bu yedi çocuk arasında sağlam bir dostluk kurulur. Hapishanenin kasvetli havasından kurtulmak, söyleyemedikleri sözleri söylemek ve hayallerini gerçekleştirmek için aralarında mahkeme oyunu oynama başlarlar. Yaşadıkları her şeyi tiyatrolaştırarak gülünç hale getirirler. Çalışkan Zeki savcı, Yalapaş Kadri hâkim, Kikirik İsmail avukat, Kavruk Sinan ve Savruk Ekrem asker olur. Yavuz mahkemenin ressamı olmak ister. Fakat boya kalemleri ve defteri yoktur. Bunun üzerine Çalışkan Zeki hapishanenin duvarlarından çıkardığı pembemsi, morumsu taşları Yavuz’a verir ve onlarla resim yapabileceğini söyler. Yavuz’un ihtiyacı olan tek şey, defterdir. O anda aklına Selime öğretmenin sözleri gelir. Selime öğretmen ilk insanların hayatlarını taşa resmettiklerini söylemiştir. Yavuz da bundan yola çıkarak hapishanenin bazalt taşlı duvarlarına resim yapmaya başlar. Çocuklar anlatır, Yavuz’da onların hikâyelerini taşlar üzerinde resimle canlandırır.

Aradan uzun zaman geçtikten sonra çocuklar aileleri ile görüşür. Yusuf’u ziyarete ablası Songül ve Hasan amca gelir. Songül görüş sırasında çocukların yaşadıkları olayların televizyonlara çıktığını ve Hümeysra adlı bir gazetecinin onlarla görüşmek için hapishaneye geleceğini söyler. Görüş gününden birkaç ay sonra Hümeysra cezaevine gelir ve Yavuz ile görüşür. Yavuz’dan duvara çizdiği resimlerin fotoğrafını çekmesini ister. Ve ona bir fotoğraf makinesi verir. Yavuz cezaevi duvarlarındaki resimlerin fotoğrafını çeker ve Hümeysra’ya ulaştırır. Bu olay gazetelerde geniş yer bulur. Cezaevi Müdürü Süha Yılmazkol bu haberden sonra çocuklara fiziksel şiddet uygular. Yusuf’u hücreye kapatır. Yusuf koğuşa, çocukların yanına döndüğünde aklını yitirmiştir. Gazete haberlerine rağmen suçsuzlukları ispatlanmayan çocuklar grev yapmaya karar verir. Ve Yavuz’dan masumiyetin resmini yapmasını isterler. Yavuz bu resmi ıssız bir ada şeklinde resmeder. Bu olaydan birkaç gün sonra Süha Yılmazkol bütün hapishaneyi boyatır ve çocukları başka koğuşlara gönderir. Yalnızca Yavuz aynı koğuşta tek başına kalır. Üç gün sonra Süha Yılmazkol Yavuz’un koğuşuna gider. Ancak Yavuz ortalıkta yoktur.

2.3. Zihniyet

Yalancı Şahit, kot fabrikası ve bu fabrikada çalışan insanların hayatları ekseninde şekillenir. Yoksulluk yüzünden fabrikada çalışmak zorunda kalan insanlar, aldıkları paranın karşılığını yaşamları ile öder. Kentli insanların yumuşak kot giyebilmeleri için bazı insanlar ölmektedir. Ve bu durum kuşaktan kuşağa aynı aileler arasında devam etmektedir. Buradan yola çıkarak özgürlük, adalet, sahipsizlik, suç, masumiyet gibi kavramlar olay örgüsü içerisinde sorgulanmaya başlanır. Çocuk kahramanların yaşadığı

trajediler toplumsal normların güvenilirliğini de tartışmaya açık hale getirir. Bununla birlikte romanda dış dünyanın bütün bu acımasızlıklarından sıyrılmaya alanı olarak sanat gösterilir. Tüm bunlar toplumsal olaylara duyarlı, duygusal açıdan hassas ve sanatı hayatın bir parçası olarak gören bir zihniyetin ürünüdür.

“Sanatın hayatın bir parçası olduğunu söylerdi, Selime Öğretmen!” (İplikçi, 2016:43)

“Dünyadaki en büyük tehdit, hayal gücüdür.” (İplikçi, 2016:103)

Romanın başından sonuna kadar insanoglunun sanatla olan ilişkisi mağara duvarlarına yapılan resimlerle örneklendirilir. Yavuz’un hapisanede bazalt taşlarına çizdiği resimlerde sanatın hayatın her alanında bir çıkış kapısı olduğu gösterilir. Romanda taş, insanlığın tarihi serüveninin bir şahidi gibi düşünülür ve simgesel bir anlamı içerisinde barındırır.

“Taş, hayatlarımızın parçası, belki de en önemli hammaddesiydi. Hayatlarımızı yoğurduğu, bizi biz kıldığı ya da bizi biz olmaktan çıkardığı için vazgeçilmezdi... Taş üstüne evlerde yaşıyorduk; şehrimiz bir taş şehriydi, bazalt diyarıydı; ana babalarımız kot taşıyordu; biz taş atıyorduk. Kaderimiz taşa oyulmuştu. Hayat öykülerimiz ve bu öykülerin bize anlattıkları...” (İplikçi,2016: 44)

2.4. Yapı

Roman, 22 bölümden meydana gelir. Ancak bu birimlerin her birine müstakil bir birim gözüyle bakmak aldanmamıza sebep olabilir. Çünkü bazı bölümler romandaki kişilerin tanıtımı ya da ruhsal durumlarının yansıtılmasıdır. Bu da eserdeki yapının alışılmışın sınırlarını zorladığını gösterir. Romandaki bölüm adları roman kurgusunun bir parçasıdır. Müge İplikçi, kurgusal yapı ile biçimsel yapıyı bölüm adları ile birleştirmiştir. Romanın bölümleri şu şekildedir:

BAŞLANGIÇ

E

EN

ENA

ENAZ

ENAZS

ENAZSİ

ENAZSİZİ

ENAZSİZİN

ENAZSİZNK

ENAZSİZNK A

ENAZSİZNKAD

ENAZSİZİNKADA

ENAZSİZİNKADAR

ENAZSİZİNKADARM

ENAZSİZİNKADARMA

ENAZSİZİNKADARMAS

ENAZSİZİNKADARMASU

ENAZSİZİNKADARMASUM

ENAZSİZİNKADARMASUMU

ENAZSİZİNKADARMASUMUZ (İplikçi, 2016:10)

2.5. Olay Örgüsü

Yalancı Şahit romanın olay örgüsü, ailesi kuşaklardır kot fabrikasında çalışan Çetin Yavuz Boyacı'ı etrafında şekillenir. Kot fabrikası ve kentteki insanlar arasındaki çatışma olay örgüsünün temelini oluşturur.

“*Bazen İşler karışır*” (İplikçi, 2016:11) cümlesi ile başlayan roman, Yavuz'un Selime Öğretmenle olan konuşmasıyla devam eder. Anlatıcı romanın sonuna kadar sürecek olan ana düğümü burada atar. Olay örgüsünü ortadan başlatan anlatıcı, ilerleyen sayfalarda geriye dönüş tekniği (flashbag) ile Yavuz'un ailesi ve Yavuz hakkında bilgi verir. Bu kısımlarda olay, kişi hakkında açılmış bir parantez gibidir. Geriye dönüş tekniğinden sonra olaylar, kaldığı yerden kronolojik olarak ilerler. Olay örgüsünün farklı bir boyut kazanmasında Yavuz'un, Yusuf ve Songül ablası ile karşılaşması etkili olur. Romanın bu kısmındaki polis-çocuk çatışması, gerilim unsurunu besleyen ara çatışma olarak karşımıza çıkar. Yavuz'un cezaevine girmesiyle birlikte olay örgüsünün bütünlüğünde değişiklikler meydana gelir. Mekânsal değişiklik olay örgüsünü de değiştirmiştir. Cezaevindeki çocukların kendi aralarında oynadıkları oyunlar olay örgüsünde “çerçeve hikâye” tekniğinin kullanıldığı yerlerdir. Bu çerçeve hikâyeler bütüncül olay örgüsü içerisinde ustaca yerleştirilir.

Romanın ana çatışması olan kot fabrikası ve kentteki insan, cezaevinde yerini Süha Yılmazkol ve çocuklar arasındaki çatışmaya bırakır. Romanın bu bölümlerinde ara düğüm Hümeysra, Songül ve Yavuz arasındaki iletişimle sağlanır. Yusuf ve Süha Yılmazkol arasındaki çatışma ise olay örgüsünün seyrini değiştiren ve dramatikliği arttıran bir unsurdur.

Romanın genel yapısına bakıldığında anlatıcının anlatma ve gösterme teknikleri ile olay örgüsünü düz bir çizgiden uzaklaştırıp, boyutlandırdığını görürüz. Olay örgüsünde iç içe geçen olayların yer almasında metinlerarasılık tekniği etkili olmuştur. Romanın başında atılan ana düğüm, romanın sonunda çözüme ulaştırılmaz. Olay örgüsü, açık uçlu bir sonla biter.

2.6. Kişiler

2.6.1. Çetin Yavuz Boyacı

Romanın başkışı / merkezî kişisidir. Yavuz, yoksul bir ailenin dördüncü çocuğu olarak doğar. “Çetin” ismini doğumu çok zor olduğu için Filiz ebe verir. Yavuz ismini ise on yedi yaşında ölen amcasından alır. Roman boyunca Çetin ismi ile değil, Yavuz ismi ile karşımıza çıkar. Romanda yaşı söylenmez. Ancak anlatılanlardan yola çıkarak on iki-on üç yaşında olduğunu düşünebiliriz. Fiziksel özelliği vurgulanmaz. Yalnızca romanın bir yerinde fiziksel olarak babasına; huy olarak annesine benzediği söylenir: “*Oğlanlar, Namık'a benzerdi tip olarak. Daha esmer, daha dik başlı, hatta isyankâr. İsyankârlık denince, Songül babasına benzerdi biraz, bıçak kemiğe dayandığında; Yavuz da annesine, hayat ne gösterirse ona bıraktığında kendini*” (İplikçi, 2016:17).

Yavuz romanın ilk satırlarından itibaren resim yapma yeteneği ile karşımıza çıkar. Bu yeteneğini amcasından almıştır. Okul sıralarında iken yaptığı resimleri; cezaevine girdikten sonra da yapmaya devam eder. Resim ona göre, onu hayata bağlayan şeydir. Romanın çeşitli yerlerinde Yavuz'a bu yeteneğinden dolayı farklı kişiler tarafından takma isimler verilir: Selime öğretmen “Yalancı Şahit”, cezaevindeki arkadaşları “Ressam” ve Süha Yılmazkol “Mahcup Picasso” der.

2.6.2. Namık

Romanın yardımcı kişilerindendir. Yavuz'un babasıdır. Esmer, uzun boylu birisidir. Yapı olarak inatçıdır. Romanda yönlendirici fonksiyonu ile karşımıza çıkar. Yavuz'un cezaevine girmesine dolaylı olarak neden olur. Namık, kot fabrikasında çalışmaktadır. Bir gün hastalanır ve hastaneye kaldırılır. Bunun üzerine Yavuz çalışmak zorunda kalır. Hasan amca ile birlikte karpuz sattığı sırada göstericilerin arasında kalır ve suçsuz olduğu hâlde hapse atılır. Roman boyunca Namık'ın ölüp ölmediği çözülmemiş bir düğüm olarak romanın gerilimini besler.

2.6.3. Güllü

Yavuz'un annesidir. Otuz beş yaşındadır. On dört yaşında iken komşularının oğlu Namık ile evlenmiş ve ondan dokuz çocuğu olmuştur. Kızları; Birgül, Songül, Nurgül, Sevgül fiziksel olarak ona benzemektir. Onun gibi duru, beyaz tenlilerdir. Romanda dekoratif unsur olarak yer alır. Anlatıcı

romandaki trajik havayı attırmak için Güllü'nün hayatından kısa bir kesit sunar. Bu bağlamda “çocuk gelin” olgusuna da dikkat çeker: “On dört yaşında evlenmişti komşu oğlu Namık’la. Evcilik oynar gibi evini süslemiş, aklayıp paklamış, evcilik oynar gibi anne olmuştu.” (İplikçi, 2016:17)

2.6.4. Songül

Yavuz’un ablasıdır. Songül’ Fiziksel olarak annesine, mizaç olarak babasına benzer. İnatçı, asi bir karakteri vardır. Manikürçülük yaparak evin geçimine destek olur. Gazeteci olmak istediği için bir yandan çalışır, bir yandan da okur. Mücadeleci bir karakter özelliğine sahiptir. Yavuz’un kardeşleri arasında romanda aktif olarak yer alan tek kişidir.

Songül, romanda yönlendirici ve yardımcı güç olarak karşımıza çıkar. Olay örgüsünün kırılma noktalarında yer alan kişidir. Yavuz’un hapse girmesine sebep olarak romanın olay örgüsünü farklı bir boyuta taşır. Aynı şekilde Yavuz’u hapisten çıkarmak için uğraşarak da romanın olay örgüsüne çoğulluk kazandırır. Songül’ün, eserde sunulduğu iki şekilde olur: Anlatıcı tarafından, kendi davranışları ile.

2.6.5. Yusuf

Romanın temel kahramanlarından biridir. Yavuz’un komşusudur. Esmer, uzun boylu, heyecanlı, öfkeli bir çocuktur. Yaşı, net bir şekilde söylenmez. Anlatılanlardan yola çıkarak on beş, on altı yaşında olduğunu söyleyebiliriz. Babası kot fabrikasında çalıştığı için hastalanmış ve ölmüştür. Annesinin romanda, Süryani olduğu söylenir. Yusuf’un hapisanedeki lakabı, “Oyunbozan”dır. Koğuştaki çocuklar, hayatta her şeye karşı bir tepkisi olan Yusuf’a, bu adı takarlar. Yusuf, koğuşun abisidir. Olay örgüsünün en trajik yerleri Süha ve Yusuf arasındaki çatışmalarda yaşanır. Roman içerisinde yuvarlak karakter¹ özelliği gösterir. Cezaevinde gördüğü işkenceler sonucu aklını kaybeder. Yusuf’un romandaki değişim ve dönüşümü trajik yönde olmuştur. Hem anlatıcı tarafından hem de kendi düşünce ve davranışlarıyla okuyucuya sunulur.

2.6.6. Kikirik İsmail

Kikirik İsmail, Yusuf’un uzaktan akrabasıdır. Önce babasını, sonra annesini kaybetmiştir. Koğuşun en küçüğüdür. Doğuştan iyimserdir. Yaşadığı tüm olumsuzluklara rağmen sürekli güler. Hapishaneden çıkarılırsa yetimhaneye verilecektir. Koğuşta oynanan “Mahkeme” oyununda bir avukatı canlandırır. Romanda sunumu iki şekildedir: Anlatıcı tarafından ve kendi davranışları ile.

2.6.7. Çalışkan Zeki

Futbola aşırı meraklıdır. Bu özelliği ailesinden gelir. Amcası Demirbilek Spor’un masörüdür. Yedi kuşak öncesi hem şifacı hem de çalışkan insanlardır. Çalışkan Zeki, olağanüstü güçlere sahip gizemli biridir. Yavuz’un resim yapmak için kullandığı taşları, o verir. Taşları bulması ise gizemli bir şekilde olmuştur. Bir gece, ellerinin yanması ile uyanmış ve hapishanenin duvarlarındaki taşları bulmuştur. Koğuşta oynanan “Mahkeme” oyununda, askeri canlandırır.

2.6.8. Savruk / Rapçi Ekrem

Koğuştaki yedi çocuktan biridir. Yusuf ile aynı yaşadadır. Konuşurken dağınık konuştuğu için “savruk” lakabını alır. Romanda yaptığı rap ile ön plana çıkar. Anlatıcı Savruk Ekrem’in yaptığı rap aracılığı ile okuyucuya mesaj verir. Yardımcı kahraman özelliği gösterir.

2.6.9. Yalapşap Kadri

Yardımcı kahramandır. Hakkında fazla bilgi verilmez. Koğuştaki yedi çocuktan birdir. Yalnızca Yavuz’un ağzından aynı yaşta olduklarını öğreniriz. “Mahkeme” oyununda savcı rolünü canlandırır. Gerçek hayatta konuşmadığı her şeyi savcı karakteri ile anlatır.

2.6.10. Kavruk Sinan

Yardımcı kahramandır. Koğuşun en küçük çocuklarından biridir. Romandaki diğer çocuklar gibi suçsuz yere hapse girmiştir. Fabrikayı taşlamasının kanıtı olarak, hızlı atan kalbi ve terli elleri gösterilir.

¹ Roman boyunca değişime ve dönüşüme uğrayan, düz bir şekilde anlatılmayan kişi.

2.6.11. Gönül

Romanda, cezaevindeki tek kız olarak karşımıza çıkar. Yardımcı kahraman özelliği gösterir. On üç, on dört yaşlarındadır. Kendisi ile beraber hapse giren arkadaşları gidince koğuştta yalnız kalır. Geceleri ilk zamanlar “evim, evim” diyerek ağlar. Bu yüzden diğerk koğuştaki çocuklar, ona “Evimevim” adını verirler. Yavuz’un çektiğı fotoğrafları gazeteci Hümevra’ya ulaştırmasına yardım eder.

2.6.12. Selime Öğretmen

Yönlendirici kahramandır. Sosyal tip, özelliğı gösterir. Selime öğretmen; adaleti savunan, ezilenlerin yanında yer alan bir aydın tipidir. Fiziksel ve ruhsal özelliğı hakkında bilgi verilmez. Romanda düşünceleri ile vardır. Ona dair bildiğimiz tek şey İstanbul’dan geliyor oluşudur. Romanın başından sonuna kadar, Yavuz’un düşünce dünyasını şekillendiren kişi olarak karşımıza çıkar. Olayların merkezinde yoktur ancak arka planda Yavuz’un yönlendiricisidir.

2.6.13. Süha Yılmazkol

Karşı güç olarak romanda yer alır. Çocuklar tarafından “Köstebek” takma adı verilir. Sosyal tiptir. Yarenler Cezaevi’nin müdürü ve kot fabrikasının sahibidir. Kısa boylu ve göbekli biri olarak tasvir edilir. Olumsuz / kötü kahraman özelliğı sergiler. Romanın ana çatışma unsurunu besleyen kişidir.

2.6.14. Ömer Külhan

Romanın olay örgüsü içerisinde eylemsel olarak yer almaz. Kendisinden bahsedilen bir kişi olarak romana dâhil olur. Demirbilek takımının hocasıdır. Eşinden boşanmış, içki ve kumar yüzünden her şeyini kaybetmiştir. Son şans olarak Demirbilek’te çalışmaya başlar ve tüm kötü alışkanlıklarını bırakır. Olay örgüsü içerisindeki yeri kentın futbol takımı Demirbilek’i, kot fabrikasının takımı Beyaz Yele’ye karşı zafere taşınmasından kaynaklanır. Yavuz; Selime öğretmen ile Ömer Külhan’ın evlenmesini ister.

2.6.15. Hümevra

Yardımcı kahramandır. Romanda fiziksel özelliğı üzerinde en fazla durulan kişidir. Ela gözlü, cazibeli ve bakımlı bir gazetecedir. Manşet Gazetesi’nde çalışır. Yavuz ve arkadaşlarına yardım etmek, onların suçsuz olduğunu kanıtlamak için uğraşır.

2.6.16. Hasan Amca

Yavuz’un yanında çalıştığı karpuzcudur. Yardımcı kahramandır. Olay örgüsünün iki yerinde karşımıza çıkar. Her iki yerde de Yavuz’a yardım eden kişi konumundadır.

2.6.17. Birgül

Yavuz’un ablasıdır. Dekoratif kahramandır. Romanın olay örgüsü içerisinde yer almaz. Yalnızca anlatıcı tarafından hakkında kısa bir bilgi verilir. Genç yaşta kendisinden yaşça çok büyük biri ile zengin olduğu için evlenir ve gurbete gider.

2.7. Mekân

“Yalancı Şahit” romanında mekân, kendi başına bir öneme sahip değildir. Mekân olayların ve kişilerin daha belirgin kılınması için bir araçtır. Romanın olay örgüsündeki çatışma ve kırılmalar mekân temel alınarak yapılır. Bu bağlamda diyebiliriz ki mekân, romanın olay örgüsünün şekillendiğı bir dekor olmanın ötesindedir. Temanın, olay örgüsünün içerisine sindirilmesi de mekân aracılığı ile olur. Romanda, mekân tasvirlerine iki yerde yer verilir. Bu tasvirler de çok kısa ve kahramanların ruh durumunu yansıtmaya yöneliktir. Romandaki mekânları, en genel haliyle açık ve kapalı mekânlar olmak üzere iki başlık altında ele alabiliriz. Romanın gerilim unsurları, bu mekânlar aracılığı ile oluşur.

2.7.1. Okul

Kapalı mekândır. Badem ağaçlarıyla çevrili bir bahçesi vardır. Romanın olay örgüsü burada başlar. Selime Öğretmen ve Yavuz’un karşılaştığı yer olması bakımından önemlidir. Romanda tasvirine yer verilmez.

2.7.2. Kent

Romanda adı söylenmeyen, açık mekândır. Romanın olay örgüsünde geçen bütün mekânların kapsayıcısı durumundadır. Romanın ana temasının temelini oluşturur. Belirgin bir tasviri yoktur.

2.7.3. Barış Caddesi

Yavuz'un Hasan Amca ile karpuz sattığı yer olarak karşımıza çıkar. Açık mekândır. Romandaki adı ironi unsuru olarak kullanılır. Çünkü burası, kot fabrikası çalışanları ile polisin çatışmaya girdiği yerdir. Yavuz'un hayatının seyri o gün, orada olduğu için değişmiştir.

2.7.4. Mahkeme Salonu

Romanda en geniş tasvir edilen kapalı mekândır. Yazar mekâna, atmosfer yaratmak için başvurur. Mekân tasvirinde, tavadaki ışıkları vurgulayan anlatıcı, ironik bir üslubu tercih etmiş olabilir.

“Tavandaki ışıkların beyazı, geniş salonda neredeyse birörnek ve simetrik dizilmiş hemen her şeyin ve herkesin üstüne düşmüş, illet bir beyaz saçılmıştı ortalığa. Hâkim de bundan payını almıştı elbette.” (İplikçi, 2016:30)

2.7.5. Yarenler Cezaevi

Eski kot fabrikası binasındadır. Duvarları bazalt taşları ile örülüdür. Yavuz'un amcası ve babası bu binada, eskiden işçi olarak çalışmıştır. Olay örgüsünün kapalı, ana mekânıdır. Romandaki birçok değişim ve dönüşümün yaşandığı yer olması açısından önemlidir. Cezaevinin adı, yazar-anlatıcı tarafından ironik bir unsur olarak işlenir.

“(...) Adını, bulunduğu semtten almıştı. Yarenlik arkadaşlık ile ilgili değil miydi? Dostlukla? Eskiden, on yıl kadar önce kot fabrikasının binasıydı burası. Hem amcasının hem de babasının çalıştığı yer.” (İplikçi, 2016:32)

2.7.6. İstanbul

Ütopik mekân olarak romanda yer alır. Romanın ana olay örgüsünün içerisinde yoktur. Koğuştaki oyun oynayan çocukların birbirlerine anlattıkları fantastik hikâye içerisinde geçer. Yedi çocuğun ejderhanın kanadında gitmek istediği yerdir. Gerçek hayatta var olan şehir, romanda hayali kurulan, özlemi duyulan günlerin ütopik mekânıdır.

2.8. Zaman

Romanın olay zamanı, geriye dönüşlerle birlikte on üç-on dört yıllık bir süreyi kapsar. Ancak anlatıcının üzerinde durduğu olay zamanı bir yıllık bir süredir. Yazar-anlatıcı yoğunlaşmak istediği olaylara göre olay zamanını, anlatma zamanı içerisinde daraltmıştır. Romanda anlatma zamanının, olay zamanından bağımsız olduğu, yazar-anlatıcının bakış açısından yansıtılır. Fakat anlatma zamanına dair bir ipucu verilmez.

“Bu Yavuz'un hikâyesiyse, mağara günlerine kıyasla daha 'yeni' bir eskiye gitmeli bu yüzden. 2000'li yılların başına. Gerçekten Yavuz olduğu günlere. Hatta on üç yıl önce doğduğu seher vaktine” (İplikçi, 2016:14)

Romanın olay örgüsü, kronolojik bir zaman çizgisinde ilerlemez. Zamanın geçişi olaylarla ya da kelimelerle hissettirilir. Kimi metin halkalarında zaman silikleşir. Özellikle Yavuz'un cezaevine girmesiyle birlikte zaman belirginliğini kaybeder. Nesnel zaman, romanda gün, ay ve saat olarak yer alır. Belirgin bir şekilde hissettirilmez. Anlatıcı birkaç kelime ile zamana yer verir.

“Birisi beni dürtüyordu. Koğuşa geleli üç dört gün olmuştu. Zaman elimin altından kayıp gitmişti ve ben, bitmek bilmez tuhaf bir kâbusun içindeydim. Artık uyanma zamanıydı galiba...” (İplikçi: 2016:44)

2.9. Tema

Yalancı Şahit romanındaki tema 'Kot fabrikası ve işçiler arasındaki çatışma' söz gurubu etrafında toplanabilir. Romanda yoksul insanların ölümleri pahasına kot fabrikasında çalışmaları anlatılır. Fabrikanın kimyasal ortamı, burada çalışan işçilerin ölümüne neden olur. Aileleri, kuşaklardır bu

fabrikada çalışan çocuklar, fabrikadan nefret etmelerine rağmen aileleri ile aynı kaderi paylaşmak zorunda kalır. Bu zorunluluk, bir başkaldırıyı da beraberinde getirir.

“Kentin kuzeyini kaplamış kot taşlama fabrikasının işiydi bu. Renkli yüzü dışarıya gri, havasız ve kirli yüzü içeriye dönük olan fabrika, kimseye acımaz ve eksilmelerde arkasına bakmazdı. Eksilenlerin ardından yeni aç insanlar gelirdi her nasılsa; karınlarının doyurulması gereken çocukların anneleri, babaları... Yumuşak taşlanmış kotlar. Yeni kentli insanlar bu yumuşacık kotları giyerlerdi. Bu uğurda Yavuz’un amcası ve nicesi yok olup bitmişti de, kimse umursamamıştı.” (İplikçi, 2016:16)

Romanın ara teması “Süha Yılmazkol ve çocukların çatışması” söz gurubu etrafında işlenir. Ara tema, romanın olay örgüsünde meydana gelen mekân değişikliğinin bir sonucudur. Ana tema ile bütünlüğünün kopmaması Süha Yılmazkol aracılığı ile olur. Süha Yılmazkol hem cezaevi müdürü hem de kot fabrikasının sahiplerinden birisidir.

2.10. Dil ve Anlatım

Roman, çoklu bakış açısı ile yazılmıştır. Hakim bakış açılı anlatıcı ve kahraman bakış açılı anlatıcı bir arada kullanılmıştır. Romanın ilk sayfalarından “ENAZSİ” başlıklı bölüme kadar olan kısımlarda hakim bakış açılı anlatıcı kullanılır. “ENAZSİ” başlıklı kısımdan “ENAZSİZİNKADARMASUMUZ” a kadar olan kısımlarda ise kahraman bakış açılı anlatıcıya yer verilir. Kahraman bakış açılı anlatıcının kullanıldığı kısımlarda yansıtıcı bilinç olarak Yavuz vardır. Olaylar, Yavuz’un bakış açısından yansıtılır. Son bölümde ise anlatıcı, tekrar hakim bakış açılı anlatıcı konumuna geçer. Hakim bakış açılı anlatıcının kullanıldığı kısımlarda anlatıcının varlığını romanda hissettirdiğini görürüz.

“Hayata, dolayısıyla ölüme meydan okumak demektir çocuklar, onlarla birlikte çoğullaşan hayat, apartman boşlukları, sokaklar, caddeler, kent, kentle birlikte akın eden şehir masalları ve efsaneler...” (İplikçi, 2016:15)

2.10.1. Anlatma-Gösterme Teknikleri

Romanda hem anlatma hem de gösterme teknikleri bir arada kullanılmıştır. Fakat romana hâkim olan teknik, anlatma tekniğidir. Geçmişe ait bir olayın anlatıldığı izlenimi yazar-anlatıcı tarafından hissettirilir. Gösterme yöntemi ise hapisanede oyun oynayan çocukların canlandırdığı tiyatrolarda ve çizdikleri resimlerin anlatılmasında kullanılır.

2.10.2. Özetleme Tekniği

Özetleme tekniği, kahramanların sunumunda ve olaylar arasındaki geçişlerde kullanılır. Yavuz’un büyüme süreci bu teknik ile şu şekilde anlatılır:

“Yavuz da, hemen bütün çocuklar gibi orada emekledi, orada yürüdü ve büyüdü.” (İplikçi: 2016:15)

2.10.3. Geriye Dönüş Tekniği

Olay örgüsünü, ortadan başlatan anlatıcı Yavuz hakkında bilgi vermek için bu tekniği kullanarak on üç yıl öncesine gider.

2.10.4. Leitmotif Tekniği

Roman içerisinde tekrarlanan, kelime, söz, jest, mimik ya da kelime guruplarına leitmotif denir. Anlatıcı, vermek istediği mesajları bu tekniği kullanarak olay örgüsü içerisine gizlemiştir. Romanda ağırlıklı olarak kelime eksenli leitmotiflerin kullanıldığını söyleyebiliriz. Yalancı şahit, zor, taş ve zaman gibi kelimeler romanın farklı bölümlerinde tekrarlanan leitmotifler olarak karşımıza çıkar.

2.10.5. Diyalog Tekniği

Kahramanların birbirleri ile olan konuşmalarında kimi zaman anlatıcının aradan çekildiğini ve bu kısımlarda diyalog tekniğine başvurulduğunu görürüz.

“Yusuf Abi, hoş geldin!”

“Hoş bulduk. Kimsin sen?”

“ *Abi, ben İsmail...* ”

“ *Hangi İsmail?* ”

“ *Uzaktan akrababan.* ”

“ *Vay, sen de burada mıydın?* ”

“ *Sorma be abi. Aylarca önce tıktılar beni buraya (...)* ” (İplikçi, 2016:35)

2.10.6. İç Diyalog

Mehmet Tekin “*Roman kahramanlarının, doğal olarak içinde bulunduğu psikolojik duruma göre, kendi kendisiyle –sanki karşısında birisi varmış gibi- konuşması, tartışmasıdır.*” (Tekin, 2017: 282) şeklinde tanımladığı bu teknik romanda Yavuz’un ekseninde karşımıza çıkar. Romanın son bölümünde Yavuz karşısında Yusuf olmamasına rağmen Yusuf varmış gibi onunla konuşup hayalindeki resmi anlatır. Romanın bu kısımları bu tekniğin açıkça uygulandı yerlerdir.

2.10.7. Metinlerarasılık

Romanda olay örgüsünün çok boyutlu bir yapıya dönüşmesini sağlayan ana unsurdur. Anlatıcı metinlerarasılık ile olay örgüsünün seyrini değiştirmiş, temayı besleyen renkli bir kurgu dünyası oluşturmuştur. Romanda metinlerlerarasılık montaj tekniği ile sağlanır. Songül’ün Yavuz’a yolladığı mektuplar, Savruk Ekrem’in yaptığı rap ve yazar-anlatıcı tarafından kimin yazdığı belirtilmeyen iki mısralık alıntı şiir bu yöntemin kullanıldığı yerlerdir.

“ *Yusuf seni hileye katmış, körkuyuya atmışlar.* ”

“ *Su gibi temiz kalbini dağlamışlar dağlamışlar...* ” (İplikçi: 2016: 77)

2.10.8. Üstkurmaca

Yıldız Ecevit’in “*Kurmacanın kurmacası demektir bu; edebiyatın kendi anlatması anlamına gelir. Kendisinin bilincinde olan, kendisine yönelik kurmaca (...) sözcükleri ile tanımlanmaya çalışılan bu yeni kurgu eğilimi, daha sonra edebiyat terimleri dizgesinde üst kurmaca (metafiction/surfiction) sözcüğüyle yerini alır.*” (Ecevit, 2016: 98-99) şeklinde tanımladığı, bu teknik romanda cezaevindeki çocukların birbirlerine anlattıkları hikâyelerde ortaya çıkar. Romanın bu kısımlarında ana olay örgüsünün ekseninde iç içe geçmiş olaylar anlatılır. Çerçeve hikâye tekniği ile oluşturulan bu yapılar, romandaki üstkurmaca örnekleridir. Koğuştaki çocukların pembe bir ejderha ile İstanbul’a gitme hayallerini anlatan fantastik hikâyeyi buna örnek gösterebiliriz.

2.10.9. İroni

Romanda yer alan ironik unsurlar yer adlarının isimleştirilmesiyle karşımıza çıkar: Yarenler Cezaevi, Dostluk Caddesi vb. olayları temel alan herhangi bir ironi yoktur.

2.10.10. Gönderme / Atıf

Metinlerarası unsurlardan olan gönderge / atıf “*Bir yapıtın başlığını ya da bir yazarın adını anmakla yetinmek*” (Aktulum, 2007:128) olarak tanımlanır. Romanda, yazar-anlatıcı romanın olay örgüsünü oluştururken olaylara, saklanan anlamları, göndermeler ile çok boyutlu bir düzleme taşır. Hz. Yusuf, Nuh Tufanı, Picasso, Guernica tablosu romanda yer alan göndermelerdir.

2.10.11. Güldürü Unsuru

Cezaevinin mekân alındığı olaylarda anlatıcı mekânın kasvetini dağıtmak için çocuklar arasında eğlenceli konuşmalara yer verir. Bu durum koğuştaki çocukların aileleri ile görüştüğünden sonra yaşadığı mutluluğunun yansımaları olarak işlenir.

“ *Kız evimevim, evinden vaz mı geçtin, yavuklun mu geldi yoksa?* ” (İplikçi, 2016:64)

Romanın dilinin, genel anlamda benzetme ve imgelerle yüklü bir dil olduğunu söyleyebiliriz. Yazar, romandaki trajik havayı beslemek için sanatkârane bir üslup kullanır. Sanatlı bir dille olayları anlatan İplikçi, benzetmeler ile olayları duygusal bir boyuta taşır. Romanın geneline yayılan romantik bir dil vardır. Romanda yer alan bazı semboller ile de olaylar arasında ilişkiler kurulur.

“Sonunda olan oldu ve beter’deki e’lerden biri kağıttan aşağıya yatağıma düşüverdi. Ve işte o zaman tuhaf bir şey oldu. Hem ne kadar tuhaf, o harfin eşliğinde bizim evi gördüm.” (İplikçi: 2016:70)

“Ranzamın yanındaki amcama dönüp baktım. Biri ağlıyordu sanki. Mektuptaki a harflerinden biri onun üstüne düşmüştü sanki. Aslında ağlayan ne oydu ne de ben! Ne tuhaf! Babamın göz yaşlarının ikimiz için aktığını anladım.” (İplikçi: 2016:77)

Yalancı Şahit’in, dilindeki dikkat çeken önemli noktalardan biri de roman kişilerinin sosyal konumlarına göre konuşturulmasıdır. Bu bağlamda argo, küfürlü sözler ve deyimlere romanda karşımıza çıkar. Aynı zaman da duyu aktarımı da anlatıcının edebi dili beslemek için kullandığı bir başka araçtır.

“Sen kalk, altın yumurtlayan tavuğu kes!” (İplikçi, 2016:41)

“Ne kadar yufka yürekliydik” (İplikçi, 2016:44)

“(…) bağırdıkça hepimize dalga dalga bulaşıyordu Demirbilek’in heyecanı” (İplikçi, 2016:70)

3. SONUÇ

Çağdaş Türk Edebiyatı’nın özgün isimlerinden olan Müge İplikçi, Yalancı Şahit romanında okuyucuyu, düşünmeye sevk eder. Toplumsal konuların sınırlarında dolaşan yazar, modern dünyanın çıkmazlarını gözler önüne serer. Bakıp görmediğimiz birçok ayrıntı İplikçi’nin edebi dili içerisinde yer alır. Bu dil eleştirinin ve şiirin bir arada harmanlandığı özgün bir dildir. Alışılmamış bağdaştırmalarla kurulu roman dili okuyucunun dimağında farklı çağrışımları da beraberinde getirir. Günlük olan ile elit olan aynı roman dili içerisinde işlenir.

Toplumsal normların hudutlarını aşan yazar, roman kahramanlarına sanatı çıkış kapsı olarak sunar. Yoksul ailelerin çocukları ruhlarındaki saflık ile sanata yönelir. Dünyadaki gerçekler acıdır ve sanat kaçış noktasıdır. İplikçi, romanın başından itibaren Yavuz nezdinde resim sanatı üzerine yoğunlaşır. İlk çağlardan beri insanların kayalar üzerine resimler yapmasını sanatın hayat kadar gerçek olduğu algısı ile bağdaştırır. Cezaevinin mekân olduğu bölümlerde ise sanatı daha geniş bir perspektiften ele alır. Çocuklar hapisanede hem resim çiziyor, hem tiyatro hem de rap yapıyorlardır.

Yalancı Şahit romanın biçim ve biçimin bütüncül bir şekilde incelenmesi bize roman dair birtakım verileri sunar. Bu bağlamda bakacak olursak romanın postmodern tarzda kaleme alındığını söyleyebiliriz. Romanın geneline hâkim olan çoğulculuk ilkesi postmodern bir yapının sonucudur. Yazar kişiler kadrosu da dâhil olmak üzere çoklu bir dil kullanır. Tek bir bakış açısı ve üslubun olmayışı çoğulculuk ilkesinin el belirgin özelliğidir. Çalışmamızın dil ve anlatım kısmında detaylı incelemesi yapılan roman dilinin, postmodern romanda kullanılan üstkurmaca gibi tekniklere yer vermesi romanın çok boyutlu bir düzlem de yer aldığını gösterir.

Postmodernistlerin toplumsal konulara duyarsızlığına karşı İplikçi toplumsal konuları, çok katmanlı bir dil ile beraber işleyerek kendine has bir roman dili meydana getirmiştir. Bu özgün üslubunu Yalancı Şahit romanında da yansıtan yazar, okura adeta bulmaca oyunu oynatmaktadır. Olaylar arasındaki boşluklar, birbiri ile ilişkilendirilmeyi bekleyen bağlamlar romanın postmodern tarzını besleyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

AKTAŞ, Ş. (2013), *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları

AKTAŞ, Ş. (2013), *Anlatma Esasına Bağlı Metinlerin Tahlili- Teori ve Uygulama*, Ankara: Kurgan Edebiyat

AKTULUM, K (2007), *Metinlerarası İlişkiler*, İstanbul: Öteki Yayınevi.

AYTAÇ, G. (2009), *Genel Edebiyat Bilimi*, İstanbul: Say Yayınları.

BANARLI, N.S. (2004), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

ÇETİN, N. (2013), *Roman Çözümleme Yöntemi*, Ankara: Öncü Kitap.

- ÇOĞEM (2016), *Düş Geçmişinin Kaptanı: MÜGE İPLİKÇİ*, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, No:515.
- ECEVİT, Y. (2001), *Türk Romanın Postmodern Açılımlar*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- EMRE, İ. (2004), *Postmodernizm ve Edebiyat*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- ENGİNÜN, İ. (2013), *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- ENGİNÜN, İ. (2013), *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- ELİUZ, Ü. (2016), *Oyunda Oyun Postmodern Roman*, İstanbul: Kesit Yayınları.
- FORSTER, E. M. (1985), *Roman Sanatı*, İstanbul: Adam Yayınları.
- FREUD, S. (2000), *Psikianaliz Üzerine* (Çev: Kamuran Şipal), İstanbul: Cem Yayınevi
- KAPLAN, M. (2012), *Hikâye Tahlilleri*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- KERMAN, Z. (2009), *Yeni Türk Edebiyatı İncelemeleri*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- KOLCU, A. H. (2010), *Edebiyat Kuramları*, Erzurum: Salkımsöğüt Yayınları.
- KOÇAKOĞLU, B. (2016), *Müge İplikçi'nin Kül ve Yel Romanına Yakından Bakmak*, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayın 40, s.205-220.
- KORKMAZ, R. (2005), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- ÖZTÜRK, E. (2018), *Müge İplikçi'nin Öykücülüğü*, Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosya Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- PARLA, J. (2000), *Don Kişot'tan Bugüne Roman*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- SAKALLI, F. (2012), *Şiiri Düzyazıyla Kuşatan Yazar Burhan Günel'in Romancılığı*, Ankara: Otorite Yayınlar.
- TANPINAR, A. (2003), *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Anksiklopedisi* (2010), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- TEKİN, M. (2017), *Roman Sanatı I (Roman Unsurları)*, İstanbul: Ötüken Yayınları.